

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za **avstro-ogerske** dežele:
celoletno K 25—
polletno K 12.50
četrletno K 6.50
mesečno K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno K 28—
za **vse druge dežele** i. **Ameriko** K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (**insetate**) se plačuje od četrstopne peti vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 83.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, 14. aprila 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

Poslanec dr. Miroslav Ploj o političnem položaju.

Iz Ptuja, 12. aprila.

Preteklo nedeljo se je vršil v Miklovi gostilni pri Sv. Marjeti na Dr. p. sijajno obiskan shod državnoborskih volilcev, katerega so se udeležili domačini in sosedni od Sv. Marka in Zavrča. Navzoči so bili vsi župani iz šmarjetske fare. Predsedovali so gg. Rižnar, Kolenc in Murkovič. Poročal je o svojem delovanju v drž. zboru burno in navdušeno pozdravljen dvorni svetnik dr. Ploj. Posebno dvoje, troje točk bode osobito zanimalo širšo našo politično javnost, zato poročam o njih obširneje. G. dr. Ploj je izjavil glede **uravnave Drave** sledeče:

V javnost je prišlo nepričakovano poročilo, da je deželni odbor štajerski ustavil plačevanje za uravnavo Drave in sicer za vsa dela. Utemeljeval je svoj sklep s tem, da izkazuje deželni proračun skoro 4 milijone več stroškov kakor pa dohodkov in da so pokritje onemogočili sloven. deželni poslanci z obstrukcijo. Ne bom presojal tukaj, ali je bila obstrukcija pravo in dobro orožje, baviti se hočem le z zgornjim omenjenim dejstvom. Dravo že uravnava pol stoletja, a brez vidnega uspeha, ker so bila pomanjkljiva sredstva in se posebej ni vprašalo za mnenje in izkušnje obdravnih posestnikov, ki pač Dravo najbolj poznajo. S svojimi tovariši sem v prejšnjem deželnem in državnem zboru naglašal in zahteval sistematično uravnavo Drave ob vsaki primerni priliki. Tako smo izsilili vendar postavbo iz leta 1908. meseca novembra, ki določa sistematično uravnavo Drave od Maribora do Središča, oziroma do meje, ter daje deželi dolžnost in možnost, priskrbeti za to delo posebno posojilo. Moje naziranje je, da je dežel. odbor ravnal krivično, kajti uravnava Drave in tozadevni zakon ni v nobeni zvezi s sedanjo obstrukcijo v deželnem zboru. Deželni odbor kmetske posestnike po krivici neizmerno oškoduje ter zanemara oziroma prepreči dobrote, ki se posestnikom ali nikdar, ali pa le po preteku več desetletij vrnejo, kajti Drava ta čas trga zemljo, gozde, pašnike, travnike in njive, a posestnik še plačuje povrh davek za zemljo, preko katere drvi dravski valovi. Poznam razmere prav dobro, zato zahtevam, da se zakon o uravnavi Drave izvrši! **Slišalo se je, da se stavbinsko društvo v Ptuj opusti. Posredoval sem na Dunaju pri vseh ministerstvih in dobil sem zagotovilo, da se to ne zgodi.** Dalje se zberejo zastopniki ministerstva in dežele 13. aprila v posvetovanje v Gradcu, da se omogoči nadaljevanje dela. Obljubljam vam, da bom s paznim očesom zasledoval to zadevo in storiti hočem vse, da se naša tako važna uravnava Drave izvrši in sicer tako, da bo v korist obdravnih posestnikov, posebej pa naglašam potrebo za izvršitev tega dela v najkrajšem času.

Izvanredno važna pa so z ozirom na lažjnivo in najostrejšo obsodbo vredno kampanjo klerikalnih

listov proti dr. Ploju in Zvezi južnih Slovanov sledeča izvajanja g. drž. poslanca o odnošajih med slovenskimi poslanci:

Govoril je obširno o politiki državnih poslancev v drž. zboru od zadnjih volitev naprej, povedal zgodovino ustanovitve obeh jugoslovanskih klubov in »Narodne Zveze«. Naglašal je, da so prišli do spoznanja tudi tisti, ki so hoteli ločitev, da je potrebno jedinstvo, enotnost, sloga, kakor jo je že na shodih in pozneje na Dunaju naglašal on. Dr. Ploj je izjavil: »Da smo se ožje združili, je meni v veliko zadoščenje, zato naglašam tudi sedaj odkrito, da je treba pozabiti na vsa nesoglasja, treba nam je složnega in enotnega nastopa v korist slov. naroda kot takega in posebej našega kmetskega stanu. Naše postopanje bodi vedno sporazumno in v najožji zvezi z zastopniki bratskega hrvatsko-srbskega naroda. Govori in piše se o nesoglasju med jugoslovanskimi kluboma. Naglašam, da krivda ni pri »Zvezi južnih Slovanov«, pač pa zbuja nesoglasja neutemeljena in neresnična poročila v klerikalnih listih. Izjavljam odločno, da v zadevi vseučiliškega vprašanja naš klub ni storil nobenega novega sklepa, posebej ne nobenega protisklepa proti onim prejšnjim v »Narodni zvezi«. Pač pa obžalujem napade, ki si jih je dovolil g. dr. Šusteršič na zadnjem shodu v Mariboru. Govoril je o neki »hofratski« politiki ter trdil, da je hofratska politika za nič, češ, da je klečeplazenje. Ne morem misliti, da bi g. dr. Šusteršič s hofratsko politiko mislil svojega ožjega tovariša Šukljeja, ampak vse je imelo namen zadeti mene, zato naglašam, da sem jaz stopil že kot »hofrat« v politično življenje, da tekom teh 11 let javnega delovanja nisem postal nič več, kar sem prej bil in tudi nisem obogatel, kar vse bi se lahko našlo drugod. Moja »hofratska« politika je poštena, odkrita in mirna — enotna brez skokov in brez spreminjanja politične barve. Moja politika ima pred očmi vedno korist slovenskega naroda in posebej slovenskega kmeta. Zaradi mandata se osebno nisem in ne bom uklanjal nikomur, a stojim na slovenskem konservativnem programu od svoje prve dobe in uveljavljam slovenski, krščanski, kmetski program.

O splošnih političnih točkah je rekel g. drž. posl. sledeče: Omenjal je ustanovitev »Slovanske jednote« ter naglašal, da ta združuje veliko nasprotujočih si strank in povrh tega nima pozitivnega programa ampak le boj proti vladi. To je njena slabost. Neobhodno potrebno je torej, da se stranke in člani s trdno voljo in z zaupanjem sedejo skupaj, poravnajo medsebojna strankarska razmerja in izdelajo pozitiven program, potem pa mirno, stvarno in dosledno delajo z uvaževanjem zunanjega položaja in brez precenjevanja lastnih moči. Moje naziranje glede obstrukcije in vsake nasilne taktike je, da to ni pravilno in ni dobro ter tudi v novi zbornici splošne in jednake volilne pravice ni trajno uspešno. Stroga opozicija bodi naš cilj, dokler ne uveljavimo v ladi pozitivno svojih teženj, a pot k temu — to naglašam zopet, — skupno in složno delo po jasnem dogovoru.

Ta in še druga izvajanja g. drž. posl. o vinskem davku in novih davkih sploh so vzeli zborovalci navdušeno na znanje in sprejeli enoglasno in brez ugovora 3 resolucije, med njimi zaupnico drž. posl. dr. Ploju, nadalje protesta proti vinskemu davku in ustavljenju regulacijskih del na Dravi. Zaupnica g. dr. Ploju se glasi:

Kmetje spodnjega Dravskega polja, zbrani na gospodarsko-političnem shodu pri Sv. Marjeti dne 10. aprila 1910 izrekajo svojemu državnemu poslancu gosp. dr. Miroslavu Ploju za dosedanje delovanje svojo zahvalo in popolno zaupanje ter želijo, da deluje brez ozirov na napade za blagor svojih volilcev na svojem krščanskem, kmetskem in narodnem programu z isto vneto naprej, kakor do sedaj.

S tem so torej volilci sami dali najlepše zadoščenje dr. Ploju in njegovemu političnemu delovanju. Umevna je zaradi tega jeza mariborskih duhovniških hujškačev in umevno njih zavijanje in laganje o shodu. Saj se tako dela za — sveto vero in za procvit duhovniških političnih lumparij.

Politična kronika.

DRŽAVNI ZBOR.

Pakt Šusteršič — Udržal. — Šusteršičev demeti in odgovor na Plojeva izvajanja pri Sv. Marjeti. — Znova neuspeh Slovanske jednote? — Prešernost nemških nacionalcev. — Drobne novice iz parlamenta.

Veliko pozornost so v slovanskem političnem svetu vzbudila izvajanja praškega »Časa« o paktu med Šusteršičem in Udržalom. Ta pakt, ki se je sklenil brez vednosti ostalih skupin Slovanske jednote, se glasi sledeče: 1.) Dr. Šusteršič in Udržal ostaneta pri svoji sedanji taktiki, katere ne bodeta drugače menjala kakor po medsebojnem odobrenju. 2.) Zavežeta se, da bodeta v slučaju rekonstrukcije kabineta skupno postopala. 3.) Obe frakciji se sporazumeta glede novih volitev. — Ta pakt, pravi »Čas«, škodi enotnemu in složnemu postopanju Slovanske jednote. — Ako mislimo na dogodke minule jeseni, ko je dr. Šusteršič pri obstrukciji čeških agrarcev igral znano dvoumno vlogo, je ta pakt precej verjeten. Slovenskim klerikalcem kakor češkim agrarcem so torej najvišji cilj eventuelno na novo pridobljeni mandati; osobito velja to za naše klerikalce, kateri hočejo sedaj izkoristiti še sveže navdušenje ljudstva za farško politiko. Mandati so jim vse — a da mi plačujemo za sedanje bojno stanje krvave bojne stroške, to je našim farovžem in političnim koristolovcem malo mar. — Šusteršič te vesti seveda demetira, toda kdo da kaj na demeti slov. klerikalca? V nekem nemškem listom sporočenem članku grozi tu-

LISTEK.

Oče Kondelk in ženin Vejvara.

Ceški spisal Ignát Herrmann. —

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina.

III. Podaljšana ura.

Velike in male ure vseh sistemov imajo po šestdeset minut, dobro preračunjenih. Ko mine teh šestdeset minut, vtone cela ura v onem dobro znanem morju večnosti. Nobena človeška sila je ne more poklicati nazaj, ne more jo podaljšati. To je znano vsakemu astronomu, vsakemu urarju. Ampak česar bi si ne upali ti učenjaki in umetniki, ki vam odmerjajo življenje, to se je posrečilo plesnim mojstrom. Na veselje in blaženost svojih gojenk in gojencev so poskusili smel čin proti vsem zakonom solnčnega sistema in vsem izrecnim ustanovitvam koledarja, in njih čin je bil kronan z uspehom, popolnoma nedvomljivim.

Ko so postali fantje in dekleta, hrepeneči po pravem družbinem turnirju, učenci plesne šole, ki pomeni za marsikoga pripravo šole življenja — in ko ti začetniki ali začetnice plesne šole po treh ali štirih tednih neprestane vaje s svojim mojstrom opuščajo neokretnosti mladih medvedov, ko se morejo zanesti na to, da brez zapreke uganejo, katera noga je desna in katera leva, in ko po mnogih navodilih začno jasno razumevati, da s temi lastnimi nogami ne smejo stopati in skakati po tujih, po nogah svojih vis-a-vis-ov in svojih soplesalcev, tedaj naznani

plesni mojster nekega dne z globokim vzdihom: »Tak torej — gospodje in gospodične — v soboto je prva podaljšana!«

Taka-le podaljšana ura je oaza v plesnem kurzu. Predvsem ravno za to dolžino. So »podaljšane«, katere trajajo od osmih do polnoči, do dveh in do štirih po polnoči — na Strelnem otoku¹⁾ makari do jutraj. In strog oče ne more temu ničesar očitati, zakaj tudi ta podaljšana ura je v »učnem redu«, je temeljni in važni del celega učenja.

Drugič zavlada v taki podaljšani uri praviloma večja prostost. Tu ne zazveni komando tako strogo kakor ob navadnih urah: »Sedaj si vzemite tamle to gospodično — sedaj morate plesati s tem gospodom . . .« — katero povelje se uboga včasih z notranjo nevoljo, zakaj nam vendar ni vselej vseeno, s kom plešemo. V podaljšani uri si morejo gojenci bolj svobodno izbirati — in to neznansko povišuje nje ljubkost in pomen.

Skratka, »podaljšana« je nekaka prerokba, slutnja velikega plesa. V nji gojenci prvič čutijo malo samostojnosti. V nji, pri izbiranju plesalk in plesalcev, je mladina prosta, sme se ravnati po »glasu srca«.

Ampak so še druge »podaljšane«, neodvisne od plesnega mojstra. So to ure — ki trajajo sveda tudi makari od osmih zvečer do belega dne — ki jih priredijo učenci, ki so lani, predlanskim ali pred nekoliko leti absolvirali plesni kurz. Mnogim izmed teh bivših gojencev se toži po taki mili, domači zabavi v plesnem salonu, ki jim je bil še nedavno celi svet. Radi bi se zbrali s tovariši, še rajše z nekda-

¹⁾ Otok na Vitavi.

njimi plesalkami. Kaj se je zgodilo s temi dekleti? Kako so zrastle, kako so napredovale na duhu in na telesu? Zakaj kar je bilo pred dvema ali tremi leti neznatna in neokretna žaba, suha in rogata — morda je danes podobna človeku, morda nas navsezadnje oslepi? Doba, ko se prireja take »nadaljevalne«, »ponavljalne«, »podaljšane« ure, ima le vabljivost v sebi, da si moremo obnoviti »staro prijateljstvo«, da moremo osvežiti bivše stike z nežnim spolom.

V te »podaljšane« se stopa tudi z drugačnim orožjem, kakor v plesne ure. Nastajajo sicer tudi v prostih plesnih urah drobni, milostljivi romančki, ampak le redkokdaj z ženitvenim koncem. Saj je vendar vse sama mlečnozoba mladina. In kaj v ponavljalni uri? Ah, tam so možje, katerih prsti ne segajo zastoj pod nos, ki imajo brke, brade — možje med dvajsetim in tridesetim! To so ti, ki (od takrat, ko so še študirali) so danes že praktikanti in ako so se posvetili službi boga Merkurja, imajo že nekaj stotakov kot blagajniki, korespondenti, saldo-kontisti in makari disponenti!

No, k taki podaljšani uri se je pripravljala Pepica — oziroma gospa Kondelikova s Pepico. Zakaj le skrbna mati je razumela pomen tega večera. Pepica je imela neizmerno radost, veselje — gospa Kondelikova je imela s k u š e n o s t. Pepica se je veselila plesa — mati je peljala hčer prvič v javnost. Ne zato, da bi ravno v ti družbi iskala Pepici oboževalca; niti na misel ji ni to prišlo. V p e l j a l a j e h č e r k o ! Takle večer je prva cenzura. Tukaj pride mladenka prvič v »seznam«.

Gospa Kondelikova je slišala že v duhu vsa ta razna vprašanja in tudi približno odgovore:

di dr. Šusteršič vsled Plojevega govora pri Sv. Marjeti Zvezi juž. Slovanov in pravi, da bode potrebna ločitev. Mi ponavljamo: Zveza južnih Slovanov naj pokliče dr. Šusteršiča in Slov. klub zaradi zadnjih obrekovanj odločno na odgovor. Krivi so nesporezumljenja v jugoslovanskem taboru edino le nepošteni klerikalci in njihovo časopisje, katero je zgubilo vsak čut za poštenost in dostojnost.

V nemškem, to je v vladnem taboru vlada veliko veselje. Pravijo, da so morali slovanski vodje z ozirom na needinost Slovanske jednote in veljavnost Krek - Kramárževe spremembe poslovnika, ukloniti in da ne bodo mogli preprečiti sprejetja posojilne predloge, s čemur je življenje Bienenrthovega kabineta zopet za pol leta podaljšan... Nemški nacijski si pripisujejo vse zasluge, da so pomagali vladi iz luže in javno tirjajo odškodnino pri sodnijskih in drugih imenovanjih... Zadnja poročila pravijo sicer, da se bode dosegel nekaj kompromis med vlado in Slovani; vendar dejstvo ostane, da je vlada iz mlake. Nov uspeh Šusteršič - Udržalovega pakta...

Za današnjo sejo parlamenta so vloženi le trije nujni predlogi: posl. Vukoviča in tt. glede dalmatinske železnice. (Kje pa je ostal najvplivnejši Sloven. klub? Ali se hofratu Šukljetu ne vidi vredno nastopiti za Belokranjsko? Pardon — kranjski deželni odbor bode zagrnel in Madžari v Budimpešti bodo kar zlezli pod klopi; zategadelj ni treba nobene akcije v parlamentu.) Nadalje posl. Chiarija in tt. zaradi nove stavbe fizikalnega zavoda pri dunajskem vseučilišču in posl. Lisyja v neki zadevi čeških tkalcev. — Za poročevalca glede italij. pravne fakultete je izvoljen posl. Steinwender. Nemški agrarci propagirajo kandidaturu posl. Damma za definit. poljedelskega ministra.

Dopisi.

Iz Maribora. — Poročilo o koncertu. Z velikim zanimanjem smo pričakovali koncert, ki ga je priredila »Slovanska Čitalnica« v Mariboru v nedeljo 10. aprila. Pomanjkanje te vrste zabav, ki nudijo izobraženemu občinstvu primerne finega duševnega užitka, je bil tudi eden izmed vzrokov, ki je privabil polno veliko dvorano izbranega občinstva. Začel se je koncert precej točno in bil bi se začel res točno ob osmih, če bi se naše ljubo občinstvo odvadilo grozne komodnosti ter se zbralo ob napovedani uri. Naj obžaluje vsak, kdor je zamudil prvo točko, Mozartovo ouverturo Don Juan. Mehki toni te Mozartove skladbe so se oprijeli duše vsakega poslušalca, kar je najboljši dokaz, da se je poglubil naš orkester (glasbenega društva) pod vodstvom g. K. v njo in da je podal dovršen umotvor po svojih priznanih zmognostih. Saj je po dovršeni igri zagrnel po vsej dvorani dolgo nepojemajoči aplauz. — Takoj je sledila druga točka sporeda, moški zbor »Popotnik« s tenor samospevom in četverosplovom. Ni nam treba več tožiti, da imamo v Mariboru toliko izbornih pevskih moči, ki pa se ne dvignejo k nobenemu višjemu nastopu in ki se premalo vadijo, da imamo toliko moči, ki mirujejo neporabljene. Moški zbor Čitalnice je letos zelo močan in vadi se je vso zimo in strogi pevovodja, glasbeni učitelj g. D. je lahko popolnoma zadovoljen z njim in s svojo pevsko šolo. Trud ni bil zastoj. Odslej gotovo ne bo več užitek krasnega petja v zboru v Mariboru redka prikazen. Takoj v prvi pesmi (Nedved: Popotnik) je pokazal pevovodja, kaj zmore. Gladko in čisto so se nesli glasovi z vso močjo v obširni dvorani, tu v finem pianu in zopet z vso močjo v impozantnem fortissimu. Energična roka g. D. je vodila zbor 40 mož, da so peli, izgovarjali, naglašali kakor jeden mož pod sugestivno močjo njegove taktovke. Pesem je sama ob sebi krasna, k popolnemu uspehu pa ji je nemalo prispel samospjev našega občeprizanega tenorista g. A., ki se bratski deli z zaslugi s solisti četverosplova. Dru-

ga pesem (Risto Savin: Ponočni stražnik) je bolj lahkega veselja značaja in je uspela istotako izbornost. — Sedaj je nastopila pevka solistinja, gospa D. Meni, nestrokovnjaku, ni lahko soditi. A kdo je poslušal z menoj ta mehki sopran, kdo občudoval lahkoto, s katero je pela omotne višine in evolucije, ki jih je napisal Donizetti v »Ciganki« (3 pesmi), in kdo je nazadnje slišal navdušeno ploskanje po vsej dvorani, te kategorične klice, ki so zahtevali še več — tisti ne bo dvomil o vrlinah in zmognostih gospe pevke. Ni bil to samo koloraturni glas, ki ga dandanes le redkokdaj slišimo, posebno cenimo čut in porazumljenje, s katerim nam je pela te pesmi. Krasni šopek, ki ga ji je podal predsednik Čitalnice, je bil obenem izraz hvaležnosti vsega občinstva. — Pa mero užitek tega večera še ni bila polna. V četrti točki smo se pozdravili navdušeno s svojim davnim znancem, g. S., ki je kot virtuos na gosli povsod pri nas na najboljšem glasu. Prvi komad (Drdla: Kubelkova serenada) bi si želel baže marsikdo kar petkrat po vrsti slišati. Sicer pa je bila druga točka (Prume: Air militaire) ravnotako krasna. Glasni klici s ploskanjem niso jenjali, dokler niso prisilili umetnika, da je podal še eno točko. V znak priznanja je dobil velik lavorov venec. — In še enkrat so nastopili pevci in zapeli prav po umetniško nekaj narodnih pesmi. Tako lepo so se poslušali znani domači narodni akordi v umetniški harmonizaciji, da je bilo škoda, da ni hotel zbor nobene pesmi ponoviti in ničesar pridati. Tudi pevovodji se je izročil krasen venec. — Slovo od tega večera smo jemali na prav slovesen način, z Wagnerjevo fantazijo iz opere »Tannhäuser«. Mozartova godba je lahka, Wagnerjeva težka. Morebiti bi bilo treba za to skladbo še večje ga orkestra, toda igrala se je točno ritmično in eksaktno. — Pripomniti je še, da je obiskalo koncert tudi obilo gostov iz bližnje in celo oddaljene okolice, celo s Koroškega, ki jim gotovo ni bilo žal poti.

Dr. P.

Štajerske novice.

v Uravnava Drave. »N. Freie Presse« poroča iz Gradca: »V namestniji so se vršila v pondeljek posvetovanja zastopnikov poljedelskega in delovnega ministerstva ter štajerske dežele. Zastopniki ministerstva so pri tem odločno zavzemali stališče, da v sedanjih razmerah ni misliti na nadaljevanje dravske regulacije. Sliši se, da bode vodstvo regulacijskih del na Dravi prihodnje dni razpuščeno.« — Glej današnje poročilo o dr. Plojevem shodu!

Klerikalci in obstrukcija v štaj. deželnem zboru. Mariborsko časopisje še vedno ni ničesar stvarnega odgovorilo na naše očitke glede umikanja klerikalcev v boju proti Gradcu. Pač je »dokazala« Straža našo zvezo s štajercijanci na sledeči način: »Narod. Dnevnik« je pred kratkim pisal, da nas prav nič ne peče očitjanje klerikalcev, da smo zvezani s štajercijanci in je tudi povedal, zakaj ne; narodno delovanje slov. naprednjakov na političnem, gospodarskem in obrambnem polju govori preočito proti klerikalnemu obrekovanju. »Straža« je pa šla, pobrala samo besede: da nas to očitjanje nič ne peče — in razvpila to kot »dokaz« naše zveze s štajercijanci. Ali ni to smešno? **Klerikalci morajo imeti grozno slabo vest glede svojega postopanja v zadevah obstrukcije, ker se sedaj love za lažmi, ki jih nikdo ne verjame.** Sicer bo pa prišlo kmalu, na dan, kaj se skriva za tem klerikalnim naivnim manevrom.

»Stražine« polemike. V včerajšnji številki ponavlja nek teliček iz »Str.« uredništva bedastočo, da je »Narodni Dnevnik« označil krščanstvo za »strup iz Judeje«. Ali bi ne bilo pametneje molčati, ker je

»najbolj informirani« in najbolj krščanski »Slovenec« preplankal minulo soboto podlistek iz Macharjevega »Rima«, ne da bi v uredništvu vedeli, odkod je bil podlistek preplankan? — Še značilnejša za znanje in poštenost uredniških tintomazov pri Straži je pa sledeča notica: **Plojevo rovanje.** Pri Sv. Marjeti je poskušal Ploj manjšati vpliv Slovanske Unije in lajšati vladi težko stališče tudi s tem, da je dokazoval, kako nima Slovanska Unija nobenega konkretnega programa in radi tega ne more nič doseči. Tako rovanje se samo ob sebi obsoja in je mogoče sedaj ravno pred durmi zasedanja in pomembnega glasanja samo od hofrata, ki hoče s svojimi liberalnimi priveski po zatrdilu rusinskega poslanca Lewickyja, kakor omenjamo tudi na drugem mestu, zopet glasovali z vlado. Prvič uredništvo č. »Straže« ne ve, da so očitali »Slov. jednoti« pomanjkanje pozitivnega programa tudi najodličnejši slovanski politiki v Avstriji, med njimi bivši minister dr. Pacák. G. dr. Ploj je realen politik, ki računi z razmerami kakor so in ne s pustimi, ljudstvo slepečimi frazami. Nadalje č. uredništvo »Straže« ni vedelo, da je Lewicky sam brzojavno prekladal svojo trditev, katere ni — nikoli izrekel, in je bila to navadna časnikarska raca, katero smo mi povrh tega že v tork zavrnili. Malenkost, da »Str.« uredniki niti ne znajo sklanjati slovanskih imen, v božjem imenu prezremo... Tako se piše pri nas katoliško časopisje in se bojuje za »sveto vero« proti naprednjakom.

v Posredovalnica za zemljišča in podjetja. Gospod Ante Beg v Ljubljani javlja v časopisju, da radovoljno posreduje pri nakupu zemljišč in podjetij v obmejnih krajih. To delo je nadvse potrebno in koristno. Ali mnenja smo, da delo posamezne osebe in če je ta še tako požrtvovalna, ne zadostuje. Trebalo bi mariveč na društveni ali združni podlagi po trgovsko to posredovanje organizirati tako, da bi središče bilo v Ljubljani, a zaupniki bi bili v Mariboru, Celju, Ptuj, Celovcu, Trstu in Gorici; pa tudi v Pragi. Mnogo bogatega kruha je v obmejnih krajih; treba je le, da domačini po njem posežejo. Ze imamo nekaj zgledov, o katerih v javnosti ne kaže govoriti. Kaj ko bi g. Ante Beg to stvar na širši podlagi osnoval. In društvo Branibor —?

Slovenski Lawn-Tennis klub v Celju ima v nedeljo, dne 17. t. m. ob 11. uri dopoldan v Čitalnici svoj redni občni zbor. Vsi dosedanji člani, kakor tudi vsi ki želijo klubu pristopiti, se blagovolijo zborovanja udeležiti, da se bode zamoglo v zelo važnem dnevnem redu končno sklepati.

V Ormož je došel 12. t. m. nenadoma veliki moster nemškega viteškega reda. Obiskal je tamošnjo redovo bolnišnico in se je na to odpeljal dalje v Ljubljano.

Nemško učiteljsko društvo za mariborsko okolico je sklenilo na svojem zborovanju dne 7. aprila deliti med šolarje, ki izstopajo iz šol, neke spominske listke od nemškega Schulvereina, na katerih se žali Slovence. Ker so člani omenjenega društva nastavljeni po veliki večini na šolah s slovenskimi otroci, vprašamo deželni šolski svet, ali ni to drzna provokacija? Ali je sploh dovoljeno deliti na javnih ljudskih šolah kake politične spominske listke?

Iz Ptuja poročajo nemški listi, da je neznan storilec odrezal 150 mladih drevesc, katere je nasadil ptujski okrajni zastop na cesti s Hajdina proti Ebensfeldu. Okr. zastop je razpisal darilo za tistega, ki naznani zločinca.

v Iz Zgornjega Dravskega polja. Mesarja in gostilničarja Koržeta iz Cirkovec resno opozarjamo, naj poduči svojega »nadebudnega« sina, da

»Kdo je ta mladenka v višnjevi obleki?«

»S temi kostanjevimi lasmi?«

»Da.«

»Počakaj, vprašam gospoda Hupnerja.«

Zakaj gospod Hupner je bil nepresegljiv kos inventarja plesov, venčkov, večerov, zabav — in nihče ni vedel, kako dolgo že. Zakaj bile so dame, ki so pripeljale svoje hčere k plesu in jim kazale drobnega moža, ki je bil kakor živo srebro (čegar starosti si ni upal uginiti niti najizkušenejši profesor medicinske fakultete) in govorile:

»Poglej, Emica, s tem gospodom sem plesala, ko sem bila še neomožena — v prvi svoji Narodni Besedi sem bila z njim predplesalka — saj tebe tudi izprevodi.« —

Gresta vprašat gospoda Hupnerja.

»Ah, ta punčka tam? To je gospodična Konečnikova, oče je znamenit sobni slikar — Ječna ulica, številka ..., na Vinogradih ima hišo, je član Besede, v tork igra navadno tarok pri tretji mizi od vrat v igralni sobi, dobra družina, meščan, lepa partija...«

In sedaj se vržejo na Pepico, drug za drugim.

Dalje sledi.

Copate gornjegrajskih menihov.

Tragedija v enem dejanju. Za klerikalne odre priredil Berkov Tonček.

O se be:

Korel Grebenčič, nepristranski sodnik, še dobro ohranjen, muzikaličen.

Tone Švrk, svečenik, zvita buča, atlet.

Bobovnik, njegov predstojnik, govori skozi nos. Jerčka, kuharica pri Grebenčiču, poštena, navadna duša.

Tatek, frboltar, siten človek.

Prvo in zadnje dejanje.

Grebenčič (navija gramofon). Edina tolažba, edino razvedrilo, ki ga ima človek v tem gnezd. — Razdoni se po dvorani, dragi instrument. — Kaj pa je to? (si zatisne nos in stopi k oknu). Jerčka, kaj ga pa špilaš? (Pri oknu se pokaže velikanski oblak dima) Švrk (pri vratih vstopi). Gospod svetnik, vi moderni Neron, ali gledate, kako gori Troja?

Grebenčič. Jerčka požiga na vrtu trnje.

Švrk. Smrdi pa kakor bi požigala liberalne grehe.

Grebenčič. S takimi člani se ona ne peča. Ne žalite jo v mojem sedanjem času. (Zapre okno.)

Švrk. Posrečilo se mi je najti nekaj novih liberalnih lumparij. To bo držalo!

Grebenčič. Ali je primerno širom sveta?

Švrk. Poslušajte! Ko je hodil notar Drukar v tretji razred ljudske šole, je pokradel kit pri oknu, da je delal možice. Dr. Konečnik je nekoč ukradel doma klobaso. Šijanec je bil tudi tat. Niti žlindra v očetovi fajfi

Greben. Žlindra ni za javnost. Saj veste, da je Šusteršič ne more ven stat.

Švrk. Korban je kradel v mladosti sadje na farovškem vrtu. Upravitelj Krajnc je pa pobral pri Sv. Lenartu vse gobe po gozdovih. Niti bukovim ni prizanesel.

Greben. Izvrstno! Dalje!

Švrk. Kar je pa napravil Kocbek, to pa presega vsako pričakovanje. Čujte! V večji družbi je rekel

nekoč na Ojstrici: »Poglejte, od tu pa lahko pregledam vse svoje kraljestvo!« — Kaj, ali ni ta človek nevaren državi?

Greben. To se mora razdoneti v svet. Kje je pa vaš stari?

Švrk. Papagaja uči govoriti. (Zunaj se slišijo nagli koraki.) Je že tu.

Bobovnik (pri vratih). Čujte, to je pa od sile!

Tak smrad pa tak dim! Moji kanalčki —

Greben. Ne razburjajte se! (Stopi k oknu). Jerčka, takoj gor!

Tatek (plane v sobo). Proketo, vse copate je požgala.

Bobovnik. Ktere copate? Pa vendar ne iz podstrešja? Spomin, relikvije nekdanjih opatov?

Tatek. Da, ravno te, prav vse!

Bobov. Oh, oh, nesrečna baba!

Jerčka. Kaj pa je?

Greben. Zakaj žgeš copate? Poglej!

Jerčka. Mislila sem —

Greben. Kaj si mislila? Ti nimaš nič misliti.

Bobov. Relikvije nekdanjih opatov! Oh, oh! — (Bega po sobi.)

Jerčka. Pravijo, da ne hodijo ljudje nazaj, če se žge copate.

Greben. Kdo bi pa naj hodil nazaj?

Jerčka. I, tisti, ki so ga prestavili.

Greben. (dobrovoljno). Jerčka, ti si blaga duša!

Bob. (jezno). Gospod svetnik, požgala je relikvije! (obrne hrbet).

Švrk. To ni malenkost! (obrne hrbet).

Tatek. Sramota! (obrne hrbet). — (Odidejo iz sobe.)

Greben. (pade onemogel na zofo). Schau, Jerčka, mit solchem Gesindel muss ich mich herumschlagen.

ne bode izival mirnih ljudi s „Südmarkinimi“ znamkami, kakor se je to pripetilo na Velikonočno nedeljo. Če že neče ničesar darovati za „Ciril in Metodovo“ družbo, pa naj njene nabiralnike pusti pri miru. Prepovemo si enkrat za vselej, da bi tak mlečozobež na nabiralnik prilepljal nemške znamke ter se o njih nedostojno izražal. Drugič ga bomo na licu mesta poučili dostojnosti, pa magari se nahaja tudi zopet v senci bajonetov. Capito!

v Iz Slovenjgradca. Dne 12. tm. se je pralo pri ckr. okrajnem sodišču umazano perilo tukajšnjega nemčurstva. Radi nemškega „Turvereina“ ima namreč kazensko sodišče vedno mnogo opravka. V tem društvu se seveda nahajajo ljudje najboljše in tudi najslabše vrste in se temu ni čuditi, če se gotovi udje tega društva odlikujejo s takim dejanjem, da mora kazensko sodišče kod častni sod razsojati. Kadar so razprave o tako pikantnih zadevah, se pri nas skoraj vedno vporabi § 456. k. p. reda, da se namreč javnost pri obravnavi izključi in to se je tudi pri tej obravnavi storilo, samo da bi junaški čini nemških turnarjev ne mogli priti v javnost. Če se gre za „ušivce“ in enake laskave priimke, je to menda preveč opreznosti ali ne? Ali se slavno sodišče boji, da bi se kdo vsled obnašanja „turnarjev“ pohujšal? Ali pa se gode v „Turnvereinu“ stvari, ki se še iz drugačnih vzrokov boje belega dneva? O tej protekciji, katero naša sodnija daje nemškutarjem, bi bilo dobro spregovoriti na višjem mestu.

v Deficit očita vedno „Straža“. tista „Straža“, ki lani še svojih urednikov ni mogla plačevati, našemu časopisju. Medice, cura te ipsum! V Palestini zapravljeni tisočaki bi pa prav dobro prišli v Celju n. pr. „črnemu volu“, ki je izvanredno „dobro“ stoječe podjetje ali pa — ljubljanskemu škofu. Ali ne?

v Ormoški Nemci so vendar izvolili svoje zastopnike v okrajni zastop in sicer trgovca Brodarja, odvetnika Delpina, župana Kautzhammerja, knjigovodjo Stamera, pleskarja Veseliča (alias Wesselitscha) in ravnatelja Zehderja.

v Izpred sodišča. (Maribor.) Pred okrožnim sodiščem bil je 12. tm. obsojen nemški igralec J. Steiner iz Dolnje Avstrije zaradi tatvine na en mesec zapora. Plačevali so ga pri nemškem gledališču tako slabo, da je moral krasti začeti. Kakšen hrup bi zagnala umazana nemška častniška trobila, če bi se kakšen slovenski igralec kaj pogrešil. A zdaj molče ko zid.

v Na deželni poljedelski šoli v Grottenhofu se vrši od 1. do 4. jun. poučni tečaj za začetnike v čebelarstvu. Udeležbo je treba naznaniti ravnateljstvu zavoda. Predavalo se bo nemški.

v Zveza nemških zadrug v Gradcu je posodila deželi 2 milijona kron po 4 1/2%. Zanimivo je, da ima ta zveza od dežele posojilo v znesku 400.000 K, katero obrestuje s 3%. Dežela torej podpira to zvezo s tem nizko obrestovanjem denarjem, dobiva od svojega posojila 3%, a plačuje od dolga 4 1/2%. Vpraša se torej ali je zveza, ki je v stanu deželi posoditi dva milijona, potrebna take podpore? — Dežela izgubi vsako leto 1 1/2% od 400.000 K torej 4500 kron v prid tej zvezi. Za slovenske zadruge ne pozna podpore. In potem se naj kdo nečudi takemu deželnemu gospodarstvu!

Druge slov. dežele.

a Binkoštna veselica v svetovnoznani Postojnski jami. Na Binkoštni ponedeljek dne 16. majnika t. l. se vrši v tem edinem čarobnem svetu običajna jamska veselica. Več godb in pevskih zborov bode koncertiralo v velikanskih podzemeljskih prostorih. Iz Trsta, Kormina, Ljubljane, Reke in Pulja bodo vozili v Postojno posebni vlaki po znatno znižanih cenah. Vsa jama bode slavnostno električno razsvetljena in vstopnina v jamo se je znižala za ta dan na 2 K.

a Za kranjskega deželnega sadjarskega nadzornika je skrivoma že imenovan neki gorenjski nadučitelj. O možu se trdi, da je sicer hud klerikalec, v sadjarski stroki pa pravi revček. — On je protežiranec nekterih merodajnih klerikalnih poslancev, katerim je glavno na tem, da dobe agitatorja na stroške dežele. — Ako ima kmet kaj od tega ali ne, jih ne briga. Ravno ti imajo pa po shodih polna usta samohvale o njih skrbi in zaslugah za kmeta. Res pomilovanja vreden kmet, katerega zastopajo taki brezvestni poslanci.

a Odborova seja „Matice Slovenske“ bo v petek, dne 15. aprila 1910 ob pol 6. uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Naznanila

predsednika. 2. Potrditev zapisnika o zadnji odborovi seji. 3. Poročilo o dopolnilnih volitvah na letošnjem občnem zboru. 4. Volitev predsednika, podpredsednikov, blagajnika, dveh ključarjev in odsekov. 5. Tisk publikacij za l. 1910. 6. Poročilo o rokopisih. 7. Tajnikovo poročilo. 8. Slučajnosti.

Več ruskih kmetov oziroma njihovih sinov pride po posredovanju društva „Russkoje Zerno“ in biv. hrvatskega poslanca Penjiča v Slavonijo, da se pri trdnih kmetih izučijo čebeloreje.

Izkopani mrlič. V Gorici je umrla I. Grča na raku in zakopali so jo. Ko so pa sipali prst na rakef, so začuli neko pokanje in praskanje, vsled česar so razburjeni ljudje trdili, da se je ženska prebudila in da sedaj trka za pomoč. Grobar je zastoj miril ljudi, češ, da poka samo krsta, a ljudje se niso dali prej potolažiti, dokler ni prišla policija, v katere navzočnosti so zdravniki pri izkopani ženski dognali, da je res bila mrtva, ko so jo položili v grob. Nori ljudje pa seveda še sedaj trdijo, da je ženska bila živa in da je celo šla domu.

a Tihotapec na mejl. V Bračanu tik laške meje so zaprli nekega 33 let starega Jos. Berina, ki ga sumijo, da se je udeležil tihotapstva, v katero je bilo zapletenih več goriških trgovcev. V preiskovalnem zaporu se je nahajal tudi neki Piani radi suma krivde, a prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico, ker se mu je najbrže omračil um.

a Hofrichter II. na Kranjskem. Neka gospa H. v Logatcu je baje prejela pismo, ki jej ga piše neki dr. L. dogovorno z njenim zdravnikom dr. G. in jej svetuje, da naj porabi priložene kroglice, ki jej bodo gotovo pomagale. Gospej se je zdelo pismo sumljivo in res je takoj zvedela, da je pismo krivotvorjeno in kroglice strupene. Upati je, da dobijo zločinca kmalu.

a Trubarjev spomenik. V Latermanovem drevoredu v Ljubljani so zopet začeli z deli za Trubarjev spomenik in pokazalo se je, da so pred dvema leti položili temelj preblizu ceste. Treba ga je prestaviti precej v park. To je bilo predlansko leto seveda precej nepremišljeno delano, kajti sedaj je zopet naraslo nekaj nepotrebnih stroškov.

a Klerikalna narodna obramba. Početkom meseca maja se bode vršil v Ljubljani ustanovni zbor klerikalnega narodnoobrambnega društva. „Slovenec“ vabi, naj se posvetovanja pristaši obilno udeleže, da se pogovore, kako bi bilo možno „poglobiti njihovo dosedajno obrambno delo“. Gorje slovenstvu, če še bodo klerikalci svoje narodnoobrambno delo res poglobili.

a „Südmarka“ na Koroškem. „Südmarka“ je dala za ogrožene svoje bratce na Koroškem leta 1909 okroglih 100.000 kron. Seveda ne bode opustila svoje briznosti.

a Visokodebelno sadno drevje (jabolke in hruške, sedem let stare s podlago vred) še oddava kranjska kmetijska družba. Prodavajo se ali na poizkusnem dvorcu v Ljubljani, ali se pa pošiljajo naročnikom v dobrem stanju.

a Slovenščine in laščine se bodo učili Nemci v Trstu. To bodo kurzi, ki bodo na las podobni slovenskim graškim za slovenščino. Nemci se bodo naučili malo slovensko kleti in klafati, pa dobe diplomu. Slovenščino bo podučeval prof. Trtnik, laščino pa prof. Chiozzola. Torej tudi v Trst hočejo pričeti vrivati Nemce in nemškutarje.

a Nova revija na Slovenskem. „Slovenec“ poroča, da je včeraj zjutraj ustrelil v „reviji“ Sv. Jošt neki Vencelj Malavašič prvega divjega petelina. „Glasnik najsvetjših Src“ in „Salezijska poročila“ so nam pač znana kot klerikalne revije, a „Sv. Jošta“ naše uredništvo še ni dobilo. Nadalje nismo vedeli, da streljajo klerikalci v svojih revijah tudi divje peteline, čisto divjih kozlov smo pač vajeni.

Društvene vesti.

v Iz Polzele. V nedeljo, 17. tm. se vrši občni zbor tukajšnje CM podružnice ob 3. uri pop. v gost. prost. pri g. Cimpermanu. Odbor.

v „Sava“, društvo svobodomiselnih slov. akad. na Dunaju, si je izvolila za XV. tečaj tale odbor: predsednik: cand. jur. Ciril Pavlin, podpredsednik: jur. Vinko Lapajne, tajnik: cand. jur. Mirko Matjašič, blagajnik: cand. med. Ivan Pintar, knjižničar: trg. akad. Božidar Vodeb, arhivar: tehnik R. Urbanič, gospodar: trg. akad. Ivan Juvanič, namestnik: cand. j. r. Jakob Dolinar in kult. tehnik Franc Hinterlechner; pregled.iki: tehnik Ferdinand Kranjec, cand. med. Ivan Matko, cand. jur. Adolf Salberger.

Narodni gospodar.

O umetnem gnoju.

O umetnem gnojilu se v sedanjem času prav mnogo razpravlja in ugiblje, posebno med posestniki, kateri ne razumejo, kaj je pravzaprav umetno gnojilo. Napačna misel je namreč, da gnojenje samo z enim umetnim gnojilom more popolnoma nadomestiti hlevski gnoj, ali pa še večji uspeh imeti kot ta. V enem umetnem gnojilu, najsi bode to ali ono, je le ena redilna snov v glavnem zastopana, v drugem druga, in vsako umetno gnojilo ima po tej glavni redilni snovi tudi ime.

Zatorej, kmetovalci, ako hočemo z umetnim gnojem kaj doseči, moramo dotičnim rastlinam ne le z enim, ampak z večimi umetnimi gnojili gnojiti, da jim damo najbolj potrebne redilne snovi, namreč kalij, fosforovo kislino in dušik. Le tako bomo hlevski gnoj nadomestili, oziroma zamenjali hlevski gnoj z umetnim, ker prvi zemljo rahlija, greje.

Kmetovalci, držite se tega dejstva pri umetnem gnojenju in poskusite gnojiti s takimi gnojili, da se vam bodo stroški dobro povrnili, namreč z dobičkom.

Najvažnejše redilne snovi so, kakor že omenjeno: kalij, fosforova kislina in dušik. Gnojila se po tem delijo v

1. kalijeva (ta so: kajnit, kalijeva sol itd.),
2. fosfornata (Tomaževa žlindra, kostna moka, razni superfosfati i. dr.),
3. dušičnata (kakor: čilski soliter, žveplenokisli amonijak itd.)
4. Vapno je tudi v mnogih ozirih prav važno gnojilo, to seveda tam, kjer istega primanjkuje, posebno v mokri, težki zemlji. Posledica tega je, da v taki zemlji kalijeva in fosforova gnojila ne učinkujejo popolnoma. Apno pa ima lastnost, da težko raztopne redilne snovi v zemlji presnuje, da jih rastline laglje uživajo. Tako napravi apno zemljo rodovitnejšo. Apno pa mora biti toliko ugašeno, da razpade v prah, ker se tako lažje raztrosi.

Torej naj gnojimo še tako n. pr. le s kajnitom in Tomaževim žlindrom, ako pa še primanjkuje v zemlji dušika, nam bode taka gnojitev prav malo zalegla, ako pa gnojimo tudi s čilskim solitrom, ali z žveplenokislim amonijakom, dosežemo pa prav izvrstne uspehe.

Različne rastline potrebujejo raznih redilnih snovi za uspešno rast, posebno pa že prej naštetih vseh treh redilnih snovi, ker jih prav rado primanjkuje v zemlji. Kakor že omenjeno, bi enostransko gnojenje bilo brez hasni, ker dotični rastlini manjka še dveh, oziroma ene omenjenih hranilnih snovi; ta rastlina ne bo ugodno uspevala dotlej, da jej primanjkujejoče redilne snovi nadomestimo. Zategadelj imajo posestniki mnogo neuspehov pri takem umetnem gnojenju, ker se ne držijo tega važnega pravila, mnogi pa potem zvrčajo krivdo na kakovost dotičnega gnojila.

Uspešna bo rast le tedaj, ako bomo zemlji dali vseh treh redilnih snovi, torej v pravi množini kalija, fosforove kisline in dušika. B. S.

Po svetu.

v Profesor Masaryk se mušis sedaj na Ruskem, kjer študira vire za svoje veliko delo o ruski revoluciji. Iz Petrograda je šel v Moskvo, odtam pa obišče Tolstoja. Iz Jasne Poljane odrine čez Kijev v Prago.

v Poljaki in Nemci. Potovalni učitelji društva „Szkoly ludowy“ prirejajo med poljskim ljudstvom po Galiciji predavanja, kjer poučujejo narod in priporočajo idejo bojkota nemškega blaga. Šulferajnsko glasilo „Der getreue Eckart“ kliče seveda državnega pravdnika na pomoč.

v Pravda proti Tarnowski. V teku razprave je bil zaslišan veščak dr. Trevisan, ki je zagovarjal dr. Cavazzanija, češ da je oni delal popolnoma pravilno, ako je vzel Komarovskega še enkrat operirati, vendar pa pravi, da bi mu bili morali umiti želodec bolj vestno. Umrl je radi vnetja trebušne mreže, ne pa radi živčnega šoka. Tudi prof. Borri trdi, da je umrl radi strela, ki je povzročil vnetje trebušne mreže. Giordano je pa druga mnenja in trdi, da je Komarovski umrl radi živčnega šoka in slabega zdravljenja. Pravda, ki postaja zelo dolgočasna, se nadaljuje.

v O Hofrichtetjevi pravdi se poroča, da še termin za konečno obravnavo sedaj ni nastavljen. Sedaj se še prav nič ne ve, kedaj bode stotnik Kunz končal svoje delo. To je tako zavlačenje pravde, da je že res čudno.

v Uzgoja pri „hčerah božje ljubezni“. Neke nune, ki jih je škof Štadler spravil iz Dunaja v Sarajevo in ki se zovejo lepo „hčere božje ljubezni“, so zaprosile belovarsko občino na Hrvatskem, da li bi smele tam otvoriti višjo dekliško šolo. Sedaj se je pa izvedelo, kako vzgajajo te ljubeznive hčere. Podučujejo na svoji sarajevski višji dekliški šoli popolnoma nemško in še oni dve borni uri, ko bi morale podučevati hrvaščino, porablajo za kaj drugega in posredujejo, da je vsaka Nemka oproščena hrvatskega pouka, če le hoče. Na hrvatskih srednjih šolah se mora vsakdo učiti nemščine, Nemcem na Hrvatskem pa ni treba hrvaščine.

v **Rehabilitiran „veleizdajnik“**. Včasni protisrbske gonje je obdolžil kaplan Rak učitelja Vukšana v Pakracu, da protežira v šoli srbstvo. — Učitelj je kaplana tožil, ali obravnava se je pod Rauchom osemkrat proločila. Po petnajstih mesecih je vendar končno prišlo do obravnave in sedaj je kaplan obsojen na 14 dnevni zapor in vračilo stroškov 150 kron.

v **Država Moresnet** je pač malokomu znana in vendar se ona nahaja na meji med Nemčijo in Belgijo. Velika ni, podobna je pač lepemu veleposessvu, a vendar so Moresnetovci samostalni. Sedaj so pa prišli nemški uradniki in so „ričeli popisovati javna poslopja, ker jim mislijo naložiti davek. Temu se Moresnetovci protivijo, ker bi kot Francozi raje bili pod Belgijo in so že vložili prošnjo za vsprejem. Dosedaj ti srečni ljudje niso plačevali ni davkov in niso služili vojakov, sedaj bo pa seveda drugače in tudi nemški in belgijski tihotapci, ki so imeli v Moresnetu svoje zatočišče si bodo morali polagoma izbiti iz glave dobre stare čase.

a **Zagreb za šport**. Znano je, da je zagrebška občina velika pospeševalnica vsakega športa. Sedaj je pa mestni svet celo sklenil urediti poseben prostor za one, ki drkajo po nlicah na kolesih torej — „drkače“.

a **Žrtve v Okorito**. Uradni podatki velijo, da je število mrtvecev 325, ranjenih je pa 99. Ranjencev je v bolnišnici 81 in sicer iz 18 občin. Vendar se pa število ranjenih za gotovo ne da izvedeti, ker rodovine zakrivajo kje kakega bolnika, katerega ne marajo dati v tujo oskrbo.

a **Devet mož utonilo**. Pri Ostende je trčil mal parnik, ki je bil namenjen iz Antwerpna v Dover ob velik pomorski parnik, vsled česar se je prvi potopil in z njim vsa posadka devet mož.

a **Ogrski odvetniki**. Pred dvema leti na Ogrskem ustanovljeno društvo za starostno zavarovanje odvetniških uradnikov je moralo sodno izterjati 700 članov — odvetnikov, ker niso hoteli plačati prispevkov.

a **Elektrika v Palestini**. Neka francoska družba iz Pariza namerava ustanoviti elektrarno, ki bi preskrbovala celo Palestino z elektriko. Obratno silo bi nudila Jordanova voda nekje pri kraju Merom. Vsa večja mesta bi dobivala elektriko in Francozi se nadaajo, da bi bilo podjetje v petih letih plačano.

a **Glasovitega Strassnoffa**, ki je pred par leti ogoljufal razne ljudi v Zagrebu za znatne vsote, so obsodili te dni v Mitrovici zopet na pet let.

a **Zračne ladje na Avstrijskem**. Po poročilu „N. Fr. Pr.“ bodete gradili na Avstrijskem z zasebnimi sredstvi dva velika balona. Nadporočnik Mausbart, ki je podpoveljnik avstro-ogrškega vojaškega zrakoplova „Parseval“ je sestavil tudi načrt za motorjevo zračno ladjo, ki bo 90 m dolg zrakoplov z največjim premerom 13 metrov. Gonilna sila bi nadkriljevala 135 konjskih moči. Zrakoplov bodo rabili za vojaške namene in za potnike. Ta balon bo možno videti julija na lovski razstavi.

Obrambni vestnik.

a **Za Ciril-Metodov obrambni sklad** so se nadalje prijavili sledeči pn. gg.: 657. Ema Šentak, Vransko (plačala 200 K); 658. Štirje slovenski železničarji v Trstu; 659. Okrajna posojilnica v Kobariču (plačala 200 K); 660. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Rocolu pri Trstu (plačala 50 K); 661. Občni zbor moške in ženske podružnice družbe sv. C. in M. za Št. Peter v Ljubljani (plačal 41 K); 662. Dr. Gustav Gregorin v Trstu (plačal 200 K); 663. Podružnica družbe sv. C. in M. v Skečnju pri Trstu (plačala 50 K); 664. Podružnica Kozje (plačala 200 K); 665. Gospodarsko in napredno društvo za šentjakovski okraj v Ljubljani (plačalo 50 K).

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

VOLITVE NA OGERSKEM.

Budimpešta, 14. apr.: Po poročilih budimpeštanskih listov se vrše splošne volitve za poslan. zbornico v prvih desetih dnevih meseca junija.

STOLYPINOVA IZJAVA V DUMI.

Petrograd, 14. aprila: V včerajšnji večerni seji ruske dume je izjavil minister Stolypin tekom debate: V upravi so mogoče napake in zlorabe, vendar pa bode vlada vedno gledala na to, da jih temeljito iztrebi. (Pravo — klici na desnici in v središču.) Tekom zadnjih treh let je vlada odpravila v 135 krajih izjemno stanje; tam pa, koder še divja vihar revolucije, bode vlada s silo vzdržala red in mir in se ne bode brigala za očitjanje, da je to reakcionarstvo. Rusija je že premagala mrtvo točko v svojem razvoju in se bliža zopet normalnim razmeram.

BOSANSKI NASELJENCI V MACEDONIJI.

Carigrad, 14. aprila: Grške občine okrog Janine so se pritožile pri patrijarhu, da vlada naseljuje bosanske izseljence v grških vaseh. Vlada je namreč sklenila naseliti v Macedoniji dva tisoč bosanskih izseljencev.

STANJE KHUEN - HEDERVAREVO.

Budimpešta, 14. aprila: Khuen Hedervary se je sedaj popolnoma popravil tako, da bo jutri pričel reševati svoja navadna pisarniška dela.

STAVKA ŽELEZNIČARJEV NA FRANCOSKEM

Pariz, 14. aprila: Kongres železničarjev je sklenil dnevni red, v katerem je imenovanje posebnega odbora za pripravo splošne stavke. Železničarji hočejo imeti izpolnjene svoje zahteve, osobito zvišanje plač.

EKSPLOZIJA DINAMITA.

Tokio, 14. aprila: V kobejski luki se je razletelo 130 ton dinamita. V mestu in okolici je mnogo škode, precej ljudi je tudi ranjenih.

NEZGODA PRI POMORSKIH VOJAŠKIH VAJAH.

Stetin, 14. aprila: Pri pomorskih vojaških vajah je trčila mala križarka »Monakovo« v torpedovko »S 122« ter jo na sredi razparala. Stroji so pohabljeni, dva strojevodja mrtva in več mož ranjenih. Posrečilo se je torpedovko obvarovati pred pogibeljo in jo spraviti v Swinemünde.

REVOLUCIJA V KIJEVU.

Berlin, 14. aprila: »Lokalaniz.« poroča iz Kijeva, da je dala vlada tam zapreti celo vrsto revolucionarjev, ki so pripravljali teroristične čine. Med zaprtimi je precej slušateljev konservatorija, dijakov in delavcev. Policija je zaplenila mnogo sumljivih spisov.

Tržne cene.

13. aprila.

Dunaj: Žitna borza. Vreme je postalo milješe, zunanja poročila niso nudila nobene vsodbude. Spremembe tendence in cen ni bilo nobene. Promet majhen.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke 154 do 158 v. mlade težke 164 do 167 vin., mlade, srednje 164 do 167 v. mlade, lahke 170—172 vin. Zaloga 29.934 komadov. Prignano 229 komadov, odgnano 202. Ostalo torej 29.961 komadov. Tendence mirna.

Budimpešta. Pšenica za april K 13'25 pšenica za maj K 13'—, pšenica za oktober K 10'96, rž za april 8'34, rž za oktober K 8'38, oves za april 7'15, oves za oktober K —, koruza za maj K 5'91, koruza za julij K 6'09. — Kupčija slaba, tendence medla, promet 6.000 q. — Pšenica v efektivu je bila za 5 vin cenejša, rž in oves nespremenjena. Ostalo mirno. Termini slabi. Vreme lepo.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 40¹/₄ do K 41 za dobavo 40³/₄ do 41³/₄. Tendence stalna.

Sladkor. Praga. Surovi sladkor prompt K 33.—, nova kampanja kron 26'55. — Tendence stalna. Vreme: oblačno.

Budimpešta: mast svinjska K 194'— namizna slanina 162'—.

Gospodična za pisarno

večja trgovskega knjigovodstva, stenografije, slovenske in nemške korespondence, se sprejme takoj. Prošnje na „Vodstvo prve južnoštajerske vinarske zadruge“ v Celju.

252 3-3

Nahrbtnike (Rucksäcke)

dekoriacije za sobe z lepimi celjskimi in umetnimi slikami, torbice za trg se dobijo pri tvrdki

Goričar & Leskovšek v Celju

zastopstvo in glavna zaloga pravih zlatih peresnikov (Goldfüllfederhalter) po raznih cenah.

177 88-11

Trgovski učenec

zdrav in krepak, z dobrimi šolskimi spričevali, se sprejme v večjo trgovino špecerije v Ljubljani. Pismene poudbe je poslati v kuvertu, naslovljenem na upravništvo „Narodnega Dnevnika“ v Celju z dostavkom „Trgovski učenec“. 257 3-1

Veliko

gospodarsko poslopje

v trgu na Gorenjskem, tik deželne ceste, na prometnem kraju, zelo pripravno za trgovino, mesarijo, mizarstvo, kovačijo in vožnjo, se prostovoljno **proda**. Zraven je hiša s staro gostilno, ugodna prilika za vsakega obrtnika. 246 3-2

Mehanična opekarna

- z bencin-motornim obratom -

.. **J. Volpe** ..

v Št. Lovrencu pri Št. Pavlu pri Preboldu oddaja močno žgano strešno opeko I. vrste po 26 kron 1000 komadov. Na postajo v Št. Peter v Sav. dol. pa postavi po 1000 opek za 33 kron. — Ima tudi strešno opeko vsake vrste. 258 2-1

Sukna

in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno

v **Humpolcu** na Češkem.

Vzorec franko. 96

Veletrgovina z železnino

„MERKUR“

PETER MAJDIČ

Celje.

se priporoča za nabavo vsakovrstne železnine, stavbenih nosilcev, portlandskega in roman cementa, strešne lepenke, žičnih mrež, kovanih in žičnih ograj vsakovrstne izpeljave, vseh potrebščin za vodovode in vodnjake, različnih okovov in orodja za vsako obrt.

Nadalje priporoča vsakovrstne gospodarstvene stroje, kakor: vitelje, mlatilnice, škropilnice za vinograde itd.

Postrežba točna.

259 14—1

Cene nizke.